ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हिर्रः ॐ

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचिति

1

Contents

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिरोषनिरूपणं

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ॐ

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिरोषनिरूपणं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

र्शिमः । असि । क्षयांय । त्वा । क्षयंम् । जिन्व । प्रेतिरिति प्र - इतिः । असि । धर्माय । त्वा । धर्मम् । जिन्व । अन्वितिरित्यन्नं - इतिः । असि । दिवे । त्वा । दिवैम् । जिन्व । सिन्धिरितिं सं - धिः । असि । अन्तिरिक्षाय । त्वा । अन्तिरिक्षम् । जिन्व । प्रितिधिरितिं प्रति-धिः । असि । पृथिवये । त्वा । पृथिवीम् । जिन्व । विष्टमं इतिं वि-स्तुभंः । असि । वृष्ट्यैं । त्वा । वृष्टिंम् । जिन्व । प्रवेतिं प्र - वा । असि । अहैं । त्वा । अहैः । जिन्व । अनुवेत्यंनु - वा । असि । रात्रिये । त्वा । रात्रिम् । जिन्व । उिशक् । असि । 1

TS 4.4.1.2

वसुंभ्य इति वसुं - भ्यः । त्वा । वसून्ं । जिन्व । प्रकेत इतिं प्र - केतः । असि । रुद्रेभ्यः । त्वा । रुद्रान् । जिन्व । सुदीतिरितिं सु- दीतिः । असि । आदित्यभ्यः । त्वा । आदित्यान् । जिन्व । ओजः । असि । पितृभ्य इतिं पितृ - भ्यः । त्वा । पितृन् । जिन्व । तन्तुः । असि । प्रजाभ्य इतिं प्र - जाभ्यः । त्वा । प्रजा इतिं प्र - जाः । जिन्व । पृत्नाषाट् । असि । प्रशुभ्य इतिं प्र - भ्यः । त्वा । प्रान् । जिन्व । रेवत् । असि । ओषंधीभ्य इत्योषंधि - भ्यः । त्वा । अभिजिदित्यंभि - जित् । असि । युक्तग्रावेतिं युक्त - ग्रावा

। इन्द्रांय । त्वा । इन्द्रंम् । जिन्व । अधिपतिरित्यधि-पतिः । असि । प्राणायेतिं प्र-अनायं । 2

TS 4.4.1.3

त्वा । प्राणिमितिं प्र - अनम् । जिन्व । यन्ता । असि । अपानायेत्यंप - अनायं । त्वा । अपानिमत्यंप - अनम् । जिन्व । सर्भ्षपं इतिं सं - सर्पः । असि । चक्षुंषे । त्वा । चक्षुंः । जिन्व । वयोधा इतिं वयो - धाः । असि । श्रोत्रांय । त्वा । श्रोत्रंम् । जिन्व । त्रिवृदितिं त्रि - वृत् । असि । प्रवृदितिं प्र - वृत् । असि । स्र्वृदितिं सं - वृत् । असि । विवृदिति वि - वृत् । असि । सर्रोह इतिं सं - रोहः । असि । नीरोह इतिं निः - रोहः । असि । प्ररोह इतिं प्र - रोहः । असि । वसुंकः । असि । वेषंश्रिरिति वेषं - श्रिः । असि । वस्यंष्टिः । असि ॥ 3

(उ्हिगंसि - प्राणाय - त्रिचंत्वारिश्शच) (A1)

TS 4.4.2.1

राज्ञीं । असि । प्राचीं । दिक् । वसंवः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यिधं - पृत्यः । अग्निः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिं प्रति - धर्ता । त्रिवृदितिं त्रि-वृत् । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । आज्यम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तुभातु । रथन्तुरमितिं रथं - तुरम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । विराडितिं वि - राट् । असि । दुक्षिणा । दिक् । रुद्राः । ते । देवाः । अधि-पतय इत्यिधं - पृत्यः । इन्द्रः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिं प्रति - धर्ता । पृञ्चदुश इतिं पञ्च - दुशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रयतु । प्र उंगम् । उक्थम् । अव्यथयत् । स्तुभातु । बृहत् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । सुम्नाडितिं सं - राट् । असि । पृतीचीं । दिक् । 4

TS 4.4.2.2

आदित्याः । ते । देवाः । अधिपतय इत्यधि - पृतयः । सोमः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिं प्रति

- धर्ता । सृष्ठदुश इतिं सप्त - दुशः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रृयतु । मृरुत्वृतीयंम् । उक्थम् । अव्यंथयत् । स्तुभातु । वैरूपम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । स्वराडितिं स्व - राट् । असि । उदीची । दिक् । विश्वें । ते । देवाः । अधिंपतय इत्यधिं - पृत्यः । वरुणः । हेतीनाम् । प्रतिधृतिंतिं प्रति - धर्ता । एक्विश्वःश इत्यंक-विश्वः । त्वा । स्तोमः । पृथिव्याम् । श्रृयतु । निष्केवल्यम् । उक्थम् । अव्यंथयत् । स्तुभातु । वैराजम् । सामं । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । अधिंपत्नीत्यधिं - पृत्नी । असि । बृह्ती । दिक् । मृरुतः । ते । देवाः । अधिंपतय इत्यधिं - पृत्यः । 5

TS 4.4.2.3

बृहस्पतिः । हेतीनाम् । प्रतिधर्तेतिं प्रति - धर्ता । त्रिण्वत्रयस्त्रिःशावितिं त्रिणव - त्रयस्त्रिःशौ । त्वा । स्तोमौ । पृथिव्याम् । श्रयताम् । वैश्वदेवाग्निमारुते इतिं वैश्वदेव-अग्निमारुते । उक्थे इतिं । अव्यंथयन्ती इतिं । स्तुभीताम् । शाक्रर्रैवते इतिं शाकर - रैवते । सामनी इतिं । प्रतिष्ठित्या इति प्रतिं - स्थित्यै । अन्तिरिक्षाय । ऋषयः । त्वा । प्रथमजा इतिं प्रथम - जाः । देवेषुं । दिवः । मात्रया । वृरिणा । प्रथन्तु । विधर्तेतिं वि - धर्ता । च । अयम् । अधिपतिरित्यिध-पृतिः । च । ते । त्वा । सर्वे । स्विद्ना इतिं सं - विद्नाः । नाकस्य । पृष्ठे । सुवर्ग इतिं सुवः - गे । लोके । यर्जमानम् । च । साद्यन्तु ॥ 6

(प्रतीची दिङ् - मुरुतंस्ते देवा अधिपतय - श्वत्वारिश्शचं) (A2)

TS 4.4.3.1

अयम् । पुरः । हरिंकेश् इति हरिं - केशः । सूर्यरिश्मिरिति सूर्यं - रिश्मः । तस्यं । रथगृथ्स इतिं रथ - गृथ्सः । च । रथौंजा इति रथं - ओजाः । च । सेनानिग्रामण्यांवितिं सेनानि -ग्रामण्यौं । पुञ्जिकस्थलेतिं पुञ्जिक - स्थला । च । कृतस्थलेतिं कृत - स्थला । च । अफ्सरसौं । यातुधाना इतिं यातु - धानाःं । हेतिः । रक्षाःससि । प्रहेतिरिति प्र-हेतिः । अयम् । दुक्षिणा । विश्वकुर्मेति विश्व - कुर्मा । तस्यं । रथस्वन इति रथ - स्वनः । च । रथेचित्र इति रथें - चित्रः । च । सेनानित्रामण्यांविति सेनानि - ग्रामण्यां । मेनका । च । सहजन्येति सह - जन्या । च । अफ्सरसौ । दुङ्णवंः । पुशवंः । हेतिः । पौरुषेयः । वधः । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । अयम् । पृश्चात् । विश्वव्यंचा इति विश्व - व्यचाः । तस्यं । रथप्रोत इति रथं-प्रोतः । च । असंमरथ इत्यसंम - रथः । च । सेनानिग्रामण्यांविति सेनानि - ग्रामण्यां । प्रम्लोचन्तीति प्र - म्लोचन्ती । च । ७

TS 4.4.3.2

अनुम्लोचन्तीत्यंतु - म्लोचंन्ती । च । अपस्परसौँ । सुर्पाः । हेतिः । व्याघ्राः । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । अयम् । उत्तरादित्यंत्-तरात् । स्यद्वंसुरितिं स्यत् - वसुः । तस्यं । सेन्जिदितिं सेन-जित् । च । सुषेण् इतिं सु - सेनः । च । सेनानिग्रामण्यांवितिं सेनानि - ग्रामण्यौं । विश्वाचौं । च । घृताचौं । च । अपस्रस्सौं । आपः । हेति । वातः । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । अयम् । उपिरं । अर्वाग्वंसुरित्युर्वाक् - वसुः । तस्यं । तार्क्ष्यः । च । अरिष्टनेमिरित्यरिष्ट - नेमिः । च । सेनानिग्रामण्यांवितिं सेनानि - ग्रामण्यौं । उर्वर्शौं । च । पूर्वचित्तिरितिं पूर्व - चित्तः । च । अपस्रस्सौं । विद्युदितिं वित् - युत् । हेतिः । अवस्फूर्ज्वित्यंव - स्फूर्ज्वं । प्रहेतिरिति प्र - हेतिः । ते । ते । ते । स्म । र्

TS 4.4.3.3

द्विष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टिं । तम् । वः । जंभें । दुधामि । आयोः । त्वा । सदेने । साद्यामि । अवंतः । छायायाम् । नमः । समुद्रायं । नमः । समुद्रस्यं । चक्षंसे । प्रमेष्ठी । त्वा । साद्यतु । दिवः । पृष्ठे । व्यचंस्वतीम् । प्रथंस्वतीम् । विभूमंतीिमितिं वि - भूमंतीम् । प्रभूमंतीिमितिं प्र - भूमंतीम् । प्रभूमंतीिमितिं परि - भूमंतीम् । दिवंम् । यच्छ । दिवंम् । दृक्ष्वः । दिवंम् । द्वानायेत्यंप - अनायं । व्यानायेतिं वि - अनायं । उदानायेत्यंत् - अनायं । प्रतिष्ठाया इतिं प्रति - स्थायैं । च्रित्रांय

। सूर्यः । त्वा । अभीतिं । पातु । मृह्या । स्वस्त्या () । छुर्दिषां । शन्तंमेनेति शं - तुमेन । तयां । देवत्या । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद् ॥ प्रोथंत् । अर्थः । न । यवंसे । अविष्यन्न् । यदा । मृहः । स्वतंणादितिं सं - वरंणात् । व्यस्थादितिं वि - अस्थात् ॥ आत् । अस्य । वातः । अन्वितिं । वाति । शोचिः । अर्ध । स्मृ । ते । व्रजनम् । कृष्णम् । अस्ति ॥ 9

(प्रम्लोचंन्ती च - यश - स्वस्त्या - ऽष्टाविश्रीतिश्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अग्निः । मूद्धां । दिवः । कुकुत् । पतिः । पृथिव्याः । अयम् ॥ अपाम् । रेताः सि । जिन्वति ॥ त्वाम् । अग्ने । पृष्कंरात् । अधीतिं । अर्थवां । निरितिं । अमन्थत् ॥ मूद्धाः । विश्वंस्य । वाघतः ॥ अयम् । अग्निः । सहस्रिणः । वाजंस्य । शतिनः । पतिः ॥ मूद्धां । कृविः । र्यीणाम् ॥ भुवंः । यज्ञ्स्यं । रजंसः । च । नेता । यत्रं । नियुद्धिरितिं नियुत् - भिः । सचंसे । शिवाभिः ॥ दिवि । मूद्धां नम् । दिधेषे । सुवर्, षामितिं सुवः - साम् । जिह्वाम् । अग्ने । चकुषे । ह्व्यवाह्मितिं ह्वयं - वाहंम् ॥ अबांधि । अग्निः । समिधेतिं सम् - इधां । जनांनाम् । 10

TS 4.4.4.2

प्रतीति । धेनुम् । इव । आयतीमित्यां - यतीम् । उषासंम् ॥ यहाः । इव । प्रेतिं । वयाम् । उज्जिहांना इत्युंत् - जिहांनाः । प्रेतिं । भानवः । सिस्तृते । नाकंम् । अच्छं ॥ अवांचाम । कवयं । मेद्ध्यांय । वचः । वन्दारुं । वृष्भायं । वृष्णे ॥ गविंष्ठिरः । नमंसा । स्तोमंम् । अग्रौ । दिवि । इव । रुक्मम् । उर्व्यश्चम् । अश्रेत् ॥ जनस्य । गोपा इतिं गो - पाः । अजिनृष्ट । जागृंविः । अग्रिः । सुदक्ष इतिं सु - दक्षः । सुवितायं । नव्यंसे ॥ घृतप्रंतीक् इतिं घृत - प्रतीकः । बृह्ता । दिविस्पृशेतिं दिवि - स्पृशां । द्युमदितिं द्यु - मत् । वीतिं । भाति । भुरतेभ्यः । शुचिः ॥ त्वाम् । अग्रे । अङ्गिरसः । 11

TS 4.4.4.3

गुहाँ । हितम् । अन्वितिं । अविन्दुन्न् । शिश्रियाणम् । वनेवन् इति वने - वने ॥ सः । जायुसे । मुध्यमानः । सर्हः । मुहत् । त्वाम् । आहुः । सर्हसः । पुत्रम् । अङ्गिरः ॥ युक्स्यं । केतुम् । प्रथमम् । पुरोहिंतुमितिं पुरः - हितुम् । अग्निम् । नरः । त्रिष्धस्थ इतिं त्रि - सुधुस्थे । सिमितिं । इन्धुते ॥ इन्द्रेण । दुेवैः । सुरथुमितिं स - रथंम् । सः । बुर्,हिषिं । सीदंत् । नीतिं । होतां । युजथांय । सुऋतुरितिं सु - ऋतुंः ॥ त्वाम् । चित्रश्रवस्तुमेतिं चित्रश्रवः-तुम् । हर्वन्ते । विक्षु । जन्तर्वः ॥ शोचिष्केशमितिं शोचिः - केशम् । पुरुप्रियेतिं पुरु - प्रिय । अग्नै । हव्यायं । वोढंवे ॥ सर्खायः । समितिं । वः । सम्यञ्चम् । इषंम् । 12

TS 4.4.4.4

स्तोमंम् । चु । अुग्नर्ये ॥ वर्.षिष्ठाय । क्षितीनाम् । ऊर्जः । नप्त्रे । सहंस्वते ॥ सश्सुमिति सम् - सम् । इत् । युवसे । वृषन्न । अग्ने । विश्वांनि । अर्यः । आ ॥ इडः । पदे । समितिं । इद्भ्युसे । सः । नुः । वसूनि । एति । भुरु ॥ एना । वुः । अग्निम् । नर्मसा । ऊर्जः । नपांतम् । एति । हुवे ॥ प्रियम् । चेतिंष्ठम् । अर्तिम् । स्वद्धरमितिं सु - अद्भरम् । विश्वंस्य । दूतम् । अमृतंम् ॥ सः । योजते । अरुषः । विश्वभोजसेतिं विश्व - भोजसा । सः । दुद्रवृत् । स्वांहुत् इति सु - आहुतः ॥ सुब्रह्मोतिं सु - ब्रह्मां । युज्ञः । सुशमीतिं सु - शर्मां । 13

TS 4.4.4.5

वसूनाम् । देवम् । राधंः । जनानाम् ॥ उदितिं । अस्य । शोचिः । अस्थात् । आ-जुह्वांनुस्येत्यां - जुह्वांनस्य । मी्दुषंः ॥ उदितिं । धूमासंः । अरुषासंः । दिविस्पृश् इतिं दिवि - स्पृशंः । समितिं । अग्निम् । इन्धते । नरंः ॥ अग्ने । वाजंस्य । गोमंतु इति गो-मृतः । ईशांनः । सुहसः । यहो इतिं ॥ अस्मे इतिं । धेहि । जातुवेदु इतिं जात -वेदः । महिं । श्रवंः ॥ सः । इधानः । वसुंः । कुविः । अग्निः । ईडेन्यंः । गिरा ॥ रेवत् । अस्मभ्यमित्यस्म - भ्यम् । पुर्वणीकेति पुरु-अनीक् । दीदिहि ॥ क्ष्पः । राज-च्र । उत । त्मना । अग्ने । वस्तोः । उत । उषसंः ॥ सः । तिग्मज्भेंति तिग्म - जुभुं । 14

TS 4.4.4.6

रक्षसंः । दुह् । प्रतिं ॥ एतिं । ते । अग्ने । इधीमहि । द्युमन्त्रमितिं द्यु - मन्तम् । देव । अजरम् ॥ यत् । हु । स्या । ते । पनीयसी । समिदितिं सं - इत् । दीदयित । द्यविं । इषम् । स्तोतृभ्य इतिं स्तोतृ - भ्यः । एतिं । भूर् ॥ एतिं । ते । अग्ने । ऋचा । हृविः । शुक्रस्यं । ज्योतिषः । पते ॥ सुश्चन्द्रेति सु-चन्द्र । दस्मं । विश्पंते । हव्यंवािडिति हव्यं - वाट् । तुभ्यम् । हूयते । इषम् । स्तोतृभ्य इतिं स्तोतृ - भ्यः । एतिं । भूर् ॥ उभे इतिं । सुश्चन्द्रेतिं सु - चन्द्र । स्पिषः । दर्वी इतिं । श्रीणीषे । आसिनं ॥ उतो इतिं । नः । उदितिं । पुपूर्याः । 15

TS 4.4.4.7

उक्थेषुं । शुवसः । पते । इषंम् । स्तोतृभ्य इतिं स्तोतृ - भ्यः । एतिं । भ्रु ॥ अग्नें । तम् । अद्य । अश्वंम् । न । स्तोमैः । ऋतुंम् । न । भुद्रम् । हृद्धिस्पृशुमितिं हृदि - स्पृशंम् ॥ ऋद्भ्यामं । ते । ओहैः ॥ अर्थ । हि । अ्र्ये । ऋतस्यं । दक्षंस्य । साधोः ॥ र्थीः । ऋतस्यं । बृह्तः । बृभूथं ॥ आभिः । ते । अद्य । गीर्भिः । गृणन्तः । अग्नें । दाशेम ॥ प्रेतिं । ते । दिवः । न । स्तुनुयन्ति । शुष्माः ॥ एभिः । नः । अर्केः । भवं । नः । अर्वाङ् । 16

TS 4.4.4.8

सुवं: । न । ज्योतिं: ॥ अग्नें । विश्वेभिः । सुमना इतिं सु - मनाःं । अनीकैः ॥ अग्निम् । होतांरम् । मन्ये । दास्वंन्तम् । वसोः । सूनुम् । सहंसः । जातवेदसिमितिं जात - वेदसम् ॥ विप्रम् । न । जातवेदसिमितिं जात - वेदसम् ॥ यः । ऊद्र्ध्वयां । स्वद्भुर इतिं सु - अद्भुरः । देवः । देवाच्यां । कृपा ॥ घृतस्यं । विभ्राष्टिमिति वि - भ्राष्टिम् । अन्वितिं । शुक्रशोचिष् इतिं शुक्र - शोचिषः । आगुह्वांनस्येत्यां - जुह्वांनस्य । सिर्पिषः ॥ अग्नें । त्वम्

। नुः । अन्तंमः ॥ उत । त्राृता । शिवः । भृव । वृरूथ्यः ॥ तम् । त्वा । शोृचिष्ठ । दीृदिवः ॥ सुम्नायं । नूनम् । ईमहे । सर्खिभ्य इति सर्खि - भ्यः ॥ वसुः । अग्निः । वसुंश-वा इति वसुं - श्रवाः () ॥ अच्छं । नृक्षि । द्युमत्तंम् इतिं द्युमत् - तृमः । रृयिम् । दाः ॥ 17

(जनांना - मिक्निरस - इषर्ं - सुशर्मा - तिग्मजंभ - पुपूर्या - अर्वाङ् - वसुंश्रवाः - पञ्चं च) (A4)

TS 4.4.5.1

इन्द्राग्निभ्यामितींन्द्राग्नि - भ्याम् । त्वा । सयुजेतिं स - युजां । युजा । युन्जिम् । आघाराभ्यामित्यां-घाराभ्यांम् । तेजंसा । वर्चंसा । उक्थेभिंः । स्तोमंभिः । छन्दांभिरिति छन्दंः - भिः । र्य्ये । पोषांय । सुजातानामितिं स-जातानांम् । मुद्ध्यमुस्थेयायेतिं मद्ध्यम-स्थेयांय । मयां । त्वा । सयुजेतिं स-युजां । युजा । युन्जिम् । अबां । दुला । नित्तितिरितिं नि - तृत्तिः । अभ्रयंन्ती । मेघयंन्ती । वुर्ष्वयंन्ती । चुपुणीकां । नामं । असि । प्रजापंतिनेतिं प्रजा - पृतिना । त्वा । विश्वांभिः । धीभिः । उपेतिं । दुधामि । पृथिवी । उद्पुरमित्युंद - पुरम् । अन्नेन । विष्ठा । मुनुष्याः । ते । गोप्तारः । अग्निः । वियंत्त इतिं वि - यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेतिं । पद्ये । सा । 18

TS 4.4.5.2

मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । अधिद्यौरित्यिध । द्यौः । अन्तरिक्षम् । ब्रह्मणा । विष्ठा । मुरुतंः । ते । गोप्तारंः । वायुः । वियंत्त इति वि - यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पृद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु । द्यौः । अपंराजितेत्यपंरा - जिता । अमृतेन । विष्ठा । आदित्याः । ते । गोप्तारंः । सूर्यः । वियंत्त इति वि-यत्तः । अस्याम् । ताम् । अहम् । प्रेति । पृद्ये । सा । मे । शर्म । च । वर्म । च । अस्तु ॥ 19

(सा - ऽष्टाचंत्वारिश्शच) (A5)

TS 4.4.6.1

बृह्स्पतिः । त्वा । साद्यतु । पृथिव्याः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वंस्मै । प्राणायेतिं प्र-अनायं । अपानायेत्यंप - अनायं । विश्वंम् । ज्योतिः । यच्छु । अग्नः । ते । अधिपतिरित्यधिं - पृतिः । विश्वक्रमेतिं विश्व - कुर्मा । त्वा । साद्यतु । अन्तरिक्षस्य । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वंस्मै । प्राणायेतिं प्र - अनायं । अपानायेत्यंप - अनायं । विश्वंम् । ज्योतिः । यच्छु । वायुः । ते । अधिपतिरित्यधिं - पृतिः । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । त्वा । साद्यतु । दिवः । पृष्ठे । ज्योतिष्मतीम् । विश्वंस्मै । प्राणायेतिं प्र - अनायं । अपानायेत्यंप - अनायं । विश्वंम् । ज्योतिः । यच्छु । प्रमेष्ठी । ते । अधिपतिरित्यधिं - पृतिः । पृरोवातसिनिरितिं पुरोवात सिनिः । अभूसिनिरित्यंभ्र - सिनः । असि । विद्युथ्सिनिरितिं विद्युत् - सिनः । 20

TS 4.4.6.2

असि । स्तुन्यित्नुसन्तिरितिं स्तनियत्तु - सिनःं । असि । वृष्टिसनिरितिं वृष्टि - सिनःं । असि । अग्नेः । यानीं । असि । देवानाम् । अग्नेयानीत्यग्ने-यानीं । असि । वायोः । यानीं । असि । देवानाम् । वायोयानीतिं वायो - यानीं । असि । अन्तिरिक्षस्य । यानीं । असि । देवानाम् । अन्तिरिक्ष्यानीत्यंन्तिरक्ष - यानीं । असि । अन्तिरिक्षम् । असि । अन्तिरिक्षाय । त्वा । सिल्लिलायं । त्वा । सर्णीकाय । त्वा । सतीकायोति स - तीकाय । त्वा । केताय । त्वा । प्रचेतस् इति प्र - चेतसे । त्वा । विवंस्वते । त्वा । दिवः । त्वा । ज्योतिषे । आदित्येभ्यः । त्वा । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्वा । द्वा । ज्योतिषे । ज्योतिषे । त्वा । यशोदामितिं यशः-दाम् । त्वा । यशिसे । तेजोदामितिं तेजः - दाम् । त्वा । तेजंसि । प्रयोदामितिं पयः - दाम् । त्वा । प्रयंसि । वर्चोदामितिं वर्चः-दाम् । त्वा । वर्चसि । द्विवणोदामितिं द्रिवणः - दाम् । त्वा । द्रिवणे । साद्यामि । तेनं । ऋषिणा । तेनं । व्रद्धिणा । तयां । देवतंया । अङ्किरस्वत् । ध्रुवा । सीद्र ॥ 21

(विद्युथ्सिनं - र्द्युतं त्वै - कान्न त्रिश्राचं) (A6)

TS 4.4.7.1

भूयस्कृदितिं भूयः - कृत् । असि । वरिवस्कृदितिं वरिवः - कृत् । असि । प्रार्चौ । असि । ऊद्ध्वा । असि । अन्तरिक्षसदित्यंन्तरिक्ष - सत् । असि । अन्तरिक्षे । सीद् । अपसुषदि-त्यंपसु - सत् । असि । रथेनुसदितिं रथेन-सत् । असि । गृद्धसदितिं गृद्ध-सत् । असि । सुपुर्णसदितिं सुपर्ण - सत् । असि । नाकुसदितिं नाक - सत् । असि । पृथिव्याः । त्वा । द्रविणे । सादुयामि । अन्तरिक्षस्य । त्वा । द्रविणे । सादुयामि । दिवः । त्वा । द्रविणे । सादुयामि । दिशाम् । त्वा । द्रविणे । सादुयामि । द्रविणोदामिति द्रविणः - दाम् । त्वा । द्रविंणे । सादुयामि । प्राणमितिं प्र - अनम् । मे । पाहि । आपानमित्यंप - अनम् । मे । पाहि । व्यानमितिं वि - अनम् । मे । 22

TS 4.4.7.2

पाहि । आर्युः । मे । पाहि । विश्वायुरितिं विश्व-आयुः । मे । पाहि । सूर्वायुरितिं सूर्व -आुयुः । मे । पाहि । अग्ने । यत् । ते । परंम् । हृत् । नामं । तौ । एतिं । इहि । समितिं । रुभावहै । पार्ञ्चजन्येष्विति पार्ञ्च - जुन्येषु । अपीतिं । एधि । अग्ने । यावाः । अयांवाः । एवाः । ऊमाः । सब्दंः । सगंरः । सुमेक इतिं सु - मेर्कः ॥ 23

(व्यानं मे-द्वात्रिश्रंशच) (A7)

TS 4.4.8.1

अग्निनां । विश्वाषाट् । सूर्येण । स्वराडितिं स्व - राट् । ऋत्वां । शचीपतिः । ऋष्भेणं । त्वष्टां । युज्ञेनं । मुघवानितिं मुघ-वान् । दक्षिणया । सुवुर्ग इतिं सुवः - गः । मुन्युनां ।

वृत्रहेतिं वृत्र - हा । सौहाँर्घेन । तुनूधा इतिं तनू - धाः । अन्नेन । गर्यः । पृथिव्या । असनोत् । ऋग्भिरित्यृंक् - भिः । अन्नाद इत्यंन्न - अदः । वृषद्भारेणेतिं वषट् - कारेणं । ऋदः । साम्नां । तुनूपा इतिं तनू - पाः । विराजेतिं वि - राजां । ज्योतिंष्मान् । ब्रह्मणा । सोमुपा इतिं सोम - पाः । गोभिः । युज्ञम् । दाधारु । क्षुत्रेणं । मुनुष्यान् । अर्थेन । चु । रथेंन । चु । वुज्री । ऋतुभिरित्यृतु - भिः । प्रभुरितिं प्र - भुः । सुँवुथ्सरेणेतिं सं - वृथ्स-रेणं । पुरिभूरितिं परि - भूः । तपंसा । अनांधृष्टु इत्यनां - धृष्टुः । सूर्यः । सन्न् । तुनूभिः ॥ 24

(अग्नि - रैकान्न पंञ्चाशत्) (A8)

TS 4.4.9.1

प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतिः । मनंसा । अन्धः । अच्छेत इत्यच्छं - इतः । धाता । दीक्षायांम् । सुविता । भृत्याम् । पूषा । सोमुऋयंण्यामितिं सोम - ऋयंण्याम् । वरुंणः । उपंनद्ध इत्युपं - नुद्धः । असुरः । ऋीयमाणः । मित्रः । ऋीतः । शिपिविष्ट इति शिपि - विष्टः । आसादित् इत्या - सादितः । नुरंधिषः । प्रोह्ममाणु इति प्र - उह्यमाणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । आर्गत् इत्या - गृतुः । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पृतिः । प्रणीयमान् इतिं प्र-नीयमानः । अग्निः । आग्नींद्धृ इत्याग्निं-इद्धे । बृह्स्पतिंः । आग्नींद्भादित्याग्निं - इद्भात् । प्रणीयमान् इतिं प्र - नीयमानः । इन्द्रंः । हिवुद्र्धानु इति हिवः - धाने । अदितिः । आसीदितु इत्या - सादितः । विष्णुः । उपावृह्वियमाणु इत्युप - अवृह्वियमाणः । अर्थर्वा । उपौत्तु इत्युपं - उत्तुः । युमः । अभिषुंतु इत्यभि - सुतः । अपूतपा इत्यंपूत - पाः । आध्यमांन इत्यां - धूयमांनः । वायुः । पूयमांनः । मित्रः । क्षीरुश्रीरितिं क्षीर-श्रीः । मुन्थी । सुक्तुश्रीरितिं सक्तु - श्रीः । वैश्वदेव इतिं वैश्व -देवः । उन्नीत् इत्युत् - नीतः । रुद्रः () । आहुंत् इत्या - हुतः । वायुः । आवृंत् इत्या - वृत्तः । नृचक्षा इतिं नृ - चक्षाः । प्रतिंख्यात् इति प्रतिं - ख्यातः । भुक्षः । आगंत् इत्या - गृतुः । पितृणाम् । नाुराुश्रः । असुंः । आत्तंः । सिन्धुंः । अवुभृथमित्यंव - भृथम् । अवुप्रयन्नित्यंव - प्रयन्न् । सुमुद्रः । अवंगत् इत्यवं - गृतुः । सुलिलः । प्रप्लेत् इति प्र - प्लुतः

। सुवंः । उद्दच्मित्युंत् - ऋचंम् । गृतः ॥ 25

(रुद्र - एकंविश्शतिश्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृत्तिंकाः । नक्षत्रम् । अग्निः । देवतां । अग्नेः । रुचंः । स्थु । प्रजापंतेरितिं प्रजा - पतेः । धातुः । सोमंस्य । ऋचे । त्वा । रुचे । त्वा । द्युते । त्वा । भासे । त्वा । ज्योतिंषे । त्वा । रोहिणी । नक्षंत्रम् । प्रजापंतिरितिं प्रजा - पतिः । देवतां । मृगुशीर्,षमितिं मृग -शीरु.षम् । नक्षंत्रम् । सोमंः । देवतां । आर्द्रा । नक्षंत्रम् । रुद्रः । देवतां । पुनेर्वसू इति पुनंः - वसू । नक्षंत्रम् । अदिंतिः । देवतां । तिष्यंः । नक्षंत्रम् । बृहस्पतिः । देवतां । आश्रेषा इत्या- श्रेषाः । नक्षंत्रम् । सुर्पाः । देवतां । मघाः । नक्षंत्रम् । पितरंः । देवतां । फल्गुंनी इतिं । नक्षंत्रम् । 26

TS 4.4.10.2

अुर्युमा । देवतां । फल्गुंनी इतिं । नक्षंत्रम् । भगंः । देवतां । हस्तंः । नक्षंत्रम् । सुविता । देवतां । चित्रा । नक्षंत्रम् । इन्द्रंः । देवतां । स्वाती । नक्षंत्रम् । वायुः । देवतां । विशांखे इति वि - शाुखे । नक्षंत्रम् । इं006छ्;ुद्राुग्नी इतीन्द्र - अग्नी । देवतां । अनूराुधा इत्यंत्र - राुधाः । नक्षंत्रम् । मित्रः । देवतां । रोहिणी । नक्षंत्रम् । इन्द्रः । देवतां । विचृतावितिं वि - चृतौं । नक्षंत्रम् । पुतरः । देवतां । अषाढाः । नक्षंत्रम् । आपः । देवतां । अषाढाः । नक्षंत्रम् । विश्वे । देवाः । देवतां । श्रोणा । नक्षंत्रम् । विष्णुः । देवतां । श्रविष्ठाः । नक्षंत्रम् । वसंवः । 27

TS 4.4.10.3

देवतां । शतिभेषुगितिं शत - भिषुक् । नक्षंत्रम् । इन्द्रंः । देवतां । प्रोष्ठपदा इतिं प्रोष्ठ - पदाः । नक्षंत्रम् । अजः । एकंपादित्येकं - पात् । देवतां । प्रोष्ठपदा इतिं प्रोष्ठ - पदाः । नक्षंत्रम्

। अहिः । बुद्धियः । देवता । रेवती । नक्षंत्रम् । पूषा । देवता । अश्वयुजावित्यंश्व - युजौ । नक्षंत्रम् । अश्विनौ । देवता । अपुभरंणीरित्यंप - भरंणीः । नक्षंत्रम् । युमः । देवता । पूर्णा । पृश्चात् । यत् । ते । देवाः । अदंधुः ॥ 28

(फल्गुंनी नक्षंत्रं - वसंव - स्त्रयंस्त्रिश्शच) (A10)

TS 4.4.11.1

मधुंः । च । माधंवः । च । वासंन्तिकौ । ऋतू इतिं । शुक्रः । च । शुचिंः । च । ग्रैष्मौं । ऋतू इतिं । नर्भः । चु । नुभुस्यः । चु । वार्,षिंकौ । ऋतू इतिं । इषः । च । ऊर्जः । च । शार्दौ । ऋतू इतिं । सहः । च । सहस्यः । च । हैमंन्तिकौ । ऋतू इति । तपः । च । तुप्स्यः । च । शैशिरौ । ऋतू इति । अग्नेः । अन्तःश्लेष इत्यंन्तः - श्लेषः । असि । कल्पंताम् । द्यावापृथिवी इति द्यावाँ - पृथिवी । कल्पंन्ताम् । आ-पंः । ओषंधीः । कल्पंन्ताम् । अग्नयंः । पृथंक् । ममं । ज्यैष्ठ्यंय । सन्नंता इति स-वृताः । 29

TS 4.4.11.2

ये । अग्नयंः । समनस् इति स - मनुसः । अन्तरा । द्यावांपृथिवी इति द्यावां - पृथिवी । शैशिरौ । ऋतू इतिं । अभीतिं । कल्पंमानाः । इन्द्रंम् । इवु । देवाः । अभि । समितिं । विशुन्तु । सुँयदितिं सं - यत् । च । प्रचेता इति प्र - चेताः । च । अग्नेः । सोर्मस्य । सूर्यस्य । उग्रा । च । भीमा । च । पितृणाम् । यमस्यं । इन्द्रंस्य । ध्रुवा । च । पृथिवी । च । देवस्यं । सुवितुः । मुरुतांम् । वरुंणस्य । धुर्त्रा । चु । धरित्री । चु । मित्रावरुंणयोरितिं मित्रा - वरुंणयोः । मित्रस्यं । धातुः । प्राचीं । चु । प्रतीचीं । चु । वसूंनाम् । रुद्राणां । 30

TS 4.4.11.3

आदित्यानांम् । ते । ते । अधिपतय इत्यधि-पृतुयः । तेभ्यः । नर्मः । ते । नः । मृडुयुन्तु

। ते । यम् । द्विष्मः । यः । चु । नुः । द्वेष्टिं । तम् । वुः । जंभें । दुधाुमि । सुहस्र्रस्य । प्रमेतिं प्र - मा । असि । सहस्रंस्य । प्रतिमेतिं प्रति - मा । असि । सहस्रंस्य । विमेतिं वि - मा । असि । सहस्रंस्य । उन्मेत्युंत् - मा । असि । साहस्रः । असि । सहस्रांय । त्वा । इमाः । मे । अग्ने । इष्टंकाः । धेनवंः । सुन्तु । एकां । चु । रातम् । चु । सुहस्रंम् । चु । अयुतंम् । चु । 31

TS 4.4.11.4

नियुत्मितिं नि - युतंम् । च । प्रयुत्मितिं प्र-युतंम् । च । अर्बुदम् । च । न्यंर्बुद्मिति नि - अर्बुदुम् । च । सुमुद्रः । च । मद्ध्यम् । च । अन्तः । च । पुराद्र्धं इति पर- अद्र्धः । चु । इमाः । मुं । अुग्ने । इष्टंकाः । धेनवंः । सुन्तु । षुष्टिः । सुहस्रंम् । अुयुतंम् । अक्षीयमाणाः । ऋतस्था इत्यृंत - स्थाः । स्थु । ऋतावृधु इत्यृंत - वृधंः । घृतुश्चुतु इतिं घृत - श्रुतंः । मधुश्रुत इतिं मधु - श्रुतंः । ऊर्जस्वतीः । स्वधाविनीरितिं स्वधा - विनीःं । ताः । में । अुग्ने । इष्टंकाः । धेनवंः । सुन्तु । विराज इतिं वि - राजंः । नामं । कामुदुघा इतिं काम - दुघाः । अमुत्रं । अमुष्मिन्नं । लोके ॥ 32

(सर्वता - रुद्राणां - म्युतंञ्च - पञ्चंचत्वारिश्शच) (A11)

TS 4.4.12.1

सुमिदितिं सम् - इत् । दिशाम् । आशयां । नः । सुवर्विदितिं सुवः - वित् । मधोः । अतंः । मार्धवः । पातु । अस्मान् ॥ अग्निः । देवः । दुष्टरीतुः । अदौभ्यः । इदम् । क्षत्रम् । रुक्षुतु । पातुं । अस्मान् ॥ रुथुन्तुरमितिं रथं - तुरम् । सामंभिरिति सामं - भिः । पातु । अस्मान् । गायुत्री । छन्दंसाम् । विश्वरूपेतिं विश्व - रूपा ॥ त्रिवृदितिं त्रि-वृत् । नुः । विष्ठयेतिं वि - स्थयां । स्तोमंः । अह्रांम् । सुमुद्रः । वातंः । इदम् । ओजंः । पिपुर्तु ॥ उग्रा । दिशाम् । अभिभूतिरित्यभि - भूतिः । वयोधा इतिं वयः- धाः । शुचिः । शुक्रे । अ-

हंनि । ओजुसीनां ॥ इन्द्रं । अधिपतिरित्यधि - पतिः । पिपृतात् । अतः । नः । महिं । 33

TS 4.4.12.2

क्ष्त्रम् । विश्वतः । धार्य । इदम् ॥ बृहत् । सामं । क्ष्त्रभृदितिं क्षत्र - भृत् । वृद्धवृं
िष्णयमितिं वृद्ध-वृष्णियम् । त्रिष्टुभां । ओजः । शुभितम् । उग्रवीरमित्युग्र - वीर्म् ॥ इन्द्रं
। स्तोमंन । पुञ्चदुशेनेतिं पञ्च - दुशेनं । मद्भ्यम् । इदम् । वातेन । सगरेण । रक्ष् ॥

प्राचीं । दिशाम् । सहयशा इतिं सह - यशाः । यशंस्वती । विश्वं । देवाः । प्रावृषां ।

अह्राम् । सुवंवतीति सुवंः - वृती ॥ इदम् । क्षृत्रम् । दुष्टरम् । अस्तु । ओजंः । अनं
धृष्टमित्यनां - धृष्टम् । सहस्रियम् । सहस्वत् ॥ वैक्ष्पं । सामन्नं । इह । तत् । शुक्रम् ।

जगंत्या । एनम् । विश्व । एतिं । वेश्यामः ॥ विश्वं । देवाः । सप्तदुशेनेतिं सप्त - दुशेनं । 34

TS 4.4.12.3

वर्चः । इदम् । क्षृत्रम् । स्लिलवांतिनितिं सिल्ल - वातम् । उग्रम् ॥ धृत्री । दिशाम् । क्षृत्रम् । इदम् । दाधार् । उपस्थेत्युपं - स्था । आशांनाम् । मित्रविदितिं मित्र - वत् । अस्तु । ओजः ॥ मित्रांवरुणेति मित्रां - वरुणा । शरदां । अह्वांम् । चिकित्नू इति । अस्मै । राष्ट्रायं । मिहिं । शर्म । युच्छृतम् ॥ वैराजे । सामन्त्रं । अधीतिं । मे । मृनीषा । अनुष्टुभेत्यंतु - स्तुभां । संभृतिमितिं सं - भृतम् । वीर्यंम् । सहंः ॥ इदम् । क्षृत्रम् । मित्रविदितिं मित्र - वत् । आईदान्वित्याई - दानु । मित्रांवरुणेति मित्रां - वरुणा । रक्षंतम् । आधिपत्यैरित्याधिं-पृत्यैः ॥ सुम्नाडितिं सम् - राट् । दिशाम् । सहसाम्नीतिं सह - साम्नी । सहंस्वती । ऋतुः । हेमन्तः । विष्ठयेतिं वि - स्थयां । नः । पिपुर्तु ॥ अवस्युवांता इत्यंवस्यु - वाताः । 35

TS 4.4.12.4

बृह्तीः । नु । शक्वंरीः । इमम् । युज्ञम् । अवन्तु । नः । घृताचीः । सुवंर्वतीति सुवंः -वृती । सुदुघेतिं सु - दुघां । नः । पर्यस्वती । दिशाम् । देवी । अवृतु । नः । घृताचीं ॥ त्वम् । गोपा इतिं गो - पाः । पुर् एतेतिं पुरः - एता । उत । पृश्चात् । बृहंस्पते । याम्यांम् । युङ्ग्ध् । वार्चम् ॥ ऊद्र्ध्वा । दुशाम् । रन्तिः । आशां । ओषंधीनाम् । सुँवृथ्सुरेणेतिं सं-वृथ्सरेणं । सुविता । नः । अह्वांम् ॥ रेवत् । सामं । अतिंच्छन्दा इत्यातिं - छुन्दाः । उ । छन्दंः । अजांतरात्रुरित्यजांत - राृतुः । स्योना । नः । अस्तु ॥ स्तोमंत्रयस्त्रिःशः इति स्तोमं - त्रुयुस्त्रिःश्रो । भुवनस्य । पत्नि । विवस्वद्वात् इति विवस्वत् - वाते । अभीतिं । नः 36

TS 4.4.12.5

गृणाहि ॥ घृतवतीतिं घृत - वृती । सुवितः । आधिपत्यैरित्याधि-पृत्यैः । पर्यस्वती । रन्तिः । आशाँ । नुः । अस्तु ॥ ध्रुवा । द्विशाम् । विष्णुंपृत्नीति विष्णुं - पृत्नी । अघोरा । अस्य । ईशांना । सहंसः । या । मुनोतां ॥ बृहस्पतिः । मातुरिश्वां । उत । वायुः । सुन्धवाना इति सम् - धुवानाः । वाताः । अभीति । नः । गृणन्तु ॥ विष्टुभं इति वि-स्तुभंः । दिवः । धुरुणेः । पृथिव्याः । अस्य । ईशांना । जगंतः । विष्णुंपुत्नीति विष्णुं - पुत्नी ॥ विश्वव्यंचा इतिं विश्व - व्यचाः । इषयंन्ती । सुभूतिरिति सु-भूतिः । शिवा । नुः । अस्तु । अदितिः । उपस्थ इत्युप - स्थे ॥ वैश्वानुरः । नुः । ऊत्या । पृष्टः । दिवि । अन्वितिं । नः () । अद्य । अर्नुमितिरित्यन्नं - मृतिः । अन्वितिं । इत् । अनु-मृत इत्यंतु - मृते । त्वम् । कयाँ । नुः । चित्रः । एतिं । भुवृत् । कः । अद्य । युङ्के ॥ 37

(महिं - सप्तदुशेनां - ऽवस्युवांता - अभि नो - ऽन्नं न - श्रतुंर्दश च) (A12)

praSna korvai with starting padams of 1 to 12 anuvAkams:-(र्शिमरेसि - राज्यंस्य - यं पुरो हरिकेशो - ऽग्निर्मूर्द्ध - न्द्राग्निभ्यां - बृह्स्पतिं - भूयस्कृदं - स्यग्निनां विश्वाषाट् - प्रजापंतिर्मनंसा - कृत्तिंका - मधुंश्च - समिद्दिशां - द्वादंश)

korvai with starting padams of1, 11, 21 series of pa jcAtis:-(र्शिमरंसि - प्रतिं धेनु- मंसि स्तनियत्नुसिनंर - स्यादित्यानाई - सुप्तित्रईशत्)

first and last padam of fourth praSnam of kANDam 4:-(र्शिगरंसि - को अद्य युंङ्के)

॥ हरिं: ॐ ॥॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥ 4.4.1 appendix

4.4.10.3 - पूर्णा पृश्चाद्>1 यत् ते देवा अदंधुः >2 पूर्णा पृश्चादुत पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिंगाय । तस्यान देवा अधि सुवसन्त उत्तमे नाकं इह मादयन्तां ॥

यत्ते देवा अद्धु र्भाग्धेयममावास्ये स्वसंन्तो महित्वा । सानो युज्ञं पिपृहि विश्ववारे र्यिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥ (appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 - वैश्वानरो नं ऊत्या>3, पृष्टो दिव्य>4 वैश्वानरो नं ऊत्याऽऽ प्र यांतु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहंसा ॥

पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषंधीरा विवेश । वैश्वानुरः सहंसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स रिषः पांतु नक्तंं ॥ (appearing in TS 1.5.11.1)

4.4.12.5 - र्नु नो घार्नुमित् > 5, रिन्वदंतुमते त्वं > 6 अर्नु नोऽद्याऽर्नुमितिर्युज्ञं देवेषुं मन्यतां । अग्निश्चं हव्यवाहंनो भवतां दाशुषे मर्यः ॥

अन्विदंतुमते त्वं मन्यांसै शञ्चंनः कृधि । ऋत्वे दक्षांय नो हिनु प्रण आयूर्धिष तारिषः ॥ (appearing in TS 3.3.11.4)

4.4.12.5 - कयां नश्चित्र आभुंवत्>7, को अद्य युंङ्क >8

कयां निश्चित्र आभुंवदूती सदा वृंधः सखां । कया शचिंष्ठया वृता ॥

को अद्य युंक्के धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्.हणायून् । आसन्निषून्, हृथ्स्वसो मयोभून्, य एषां भृत्यामृणध्य स जीवात् ॥ (appearing in TS 4.2.11.3)